

ಶ್ಲೋತ ಜಿ.
ಸಂಪೂರ್ಣಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ,
ಹಂಪಿ-583276.

ನವೋದಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಕರೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದವರು ಮಾಸ್ತಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಸಣ್ಣಕರೆಗಳ ಜನಕ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ನೂರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕರೆಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ತಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗಣ್ಣನ ಮದುವೆಯಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು, ರಂಗಣ್ಣನ ಕನಸಿನ ದಿನಗಳು, ಉಪಪ್ರಾನ್ತ ಉಗಾದಿ, ಜೋಗ್ನೋರ ಅಂಜಬ್ಬನ ಕೋಳಿ ಕರೆ, ಮೊಸರಿನ ಮಂಗಮ್ಮೆ, ಮಸುಮತ್ತಿ ಹೀಗೆ ಇವರ ಯಶಸ್ವಿ ಕರೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಾಸ್ತಿ ಅವರ ಕಥನದ ಜೀವಾಳ ಇರುವುದೇ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಥನ ಭಾಷೆ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ. ಅವರ ಕರೆಗಳು ನೇರ ಹಾಗೂ ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆಯಾಂದಿಗೆ ಓದುಗರ ಮುಂದ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗೆ ಭಾಷೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಗಿ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಮಾಸ್ತಿ ಅವರ ಕಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳು ನಿರೂಪಕ, ವೆಂಕಟಿಗ, ರಂಗಿ, ಅವನ ತಾಯಿ, ಅತ್ತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಪುಕಾರ ರೆಡ್ಡಿ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕರೆಯ ಒಳಗಿನ ಪರಿಸರವು ಒಂದು ಪಾತ್ರವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕರೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ‘ವೆಂಕಟಿಗನಹೆಂಡತಿ’ ಅಂತಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಕರೆಗಾರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಹೊರಟಿರುವುದು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಟಿಗ ಎಂಬುವವನ ಕರೆಯನ್ನು ಆ ಮೂಲಕ ಅಂಥವರು ಬದುಕಬೇಕಾದ ರೀತಿಯನ್ನು. ಕರೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ವೆಂಕಟಿಗನ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದು ವೆಂಕಟಿಗನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರಂಗಿಯ ವಿವೇಹೇತರ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧ. ಲೇಖಿಕರು ರಂಗಿಯನ್ನು ಅವಳ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಿ ರಂಗಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡುವ ಬದಲು ಕರೆಗೆ ವೆಂಕಟಿಗನ ಹೆಂಡತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಉದ್ದೇಶವೇ ಅವಳ ಇವನ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ಮಿಕ್ಕಪ್ರಯುಷರು ಅವಳಿಗೆ ಪರಪ್ರಯುಷರು. ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಅಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಕೂಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ದಾಂಪತ್ಯ ಲೈಂಗಿಕ ನೀತಿ. ಆದರೆ ಅವಳು ಸಾಪುಕಾರನಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ. ಈ ರೀತಿ ವಿವಾಹೇತರ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹೊಂದಬಹುದೇ? ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಿವಾಹಿತ ಪುರುಷ ಬಯಸಬಹುದೇ? ಹಾಗೂಂದು ವೇಳೆ ‘ಪರಪ್ರಯುಷ’ನ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿದವರನ್ನು, ಅವನಿಂದಲೇ ಮಗುವೋಂದನ್ನು ಪಡೆದವರನ್ನು ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಹೇಗೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕತೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ವೆಂಕಟಿಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ಯೇಯ ಮಗಳು ರಂಗಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೆ ಆಡಿ ಬೆಳೆದವರು. ದಿನ ಸೌದೆ ತಂದು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ರಂಗಿ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪವತ್ತಿ. ಇವಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ಚಿಯೆ ಹೊರಗೆ ನಡೆದು ಬಂತೇನೊ ಎನ್ನುವಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯ. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ‘ನಾವು ಕದಿಯೋಣ’ ಎನ್ನುವ ವೆಂಕಟಿಗನ ಮಾತಿಗೆ “ಜೋಕೆ ದೇವರು ಶ್ರೀಮಾಡುತ್ತಾನೆ”¹ ಎನ್ನುವ ರಂಗಿ ಯಾವುದೇ ಹೋಸ, ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದ ಮಹುಗಿ. ಯಾರಾದರೂ ಮಹುಗರು ಸಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ “ವಿನೋ ಅದು, ನನ್ನ ಸೂಳೆನ್ನ ಮಾಡಿದ್ದ್ಯಾ”² ಇಂತಹ ಕಡೆ ತನ್ನ ‘ಶೀಲ’ದ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇರುವ, ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜೋರು ಮಾಡುವ ದಿಟ್ಟ ಮಹುಗಿ ರಂಗಿ. ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಸಾಪುಕಾರನ ಬಳ್ಳಯಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಗಂಡನನ್ನು ತೊರೆಯುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಜಾಯಿಷಿ ಎನ್ನುವಂತೆ “ಅಧಿಕಾರ, ಪದವಿ ನೋಡಿ ಗಂಡಸರೆ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವಾಗ ಅದೇ ಪದವಿ ಇರೋನು ಕರೆದರೆ ಹೆಣ್ಣು ತಡೆದೀತೆ? ಏನೂ ಅರಿಯದ ಮಹುಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು”³ ಎನ್ನುವ ವೆಂಕಟಿಗನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಎಂತಹ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವ ಈತನದು! ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ವೆಂಕಟಿಗನಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕರೂ ಹೆಂಡತಿ ತಿಳಿಯದೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿದಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಪುನಃ ಆಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸುವ ವೆಂಕಟಿಗನಂತಹ ಗಂಡ ಸಿಗಬೇಕಳ್ಳಿ! ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿದು ಅವಿವೇಕ ಯೆಂಕ್ಷರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಗಂಡುಗಳಿಗೆ ಓದು ಬರಹ ತಿಳಿಯದೆ ಈ ವೆಂಕಟಿಗ ಒಂದು ಆದರ್ಥವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದುದ್ದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆ ಇರಬೇಕು. ಈ ಮಾತುಗಳು ವೆಂಕಟಿಗನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ರಂಗಿ ಬೇಕಂತಲೇ ಅಧವಾ ತಿಳಿದು ತಿಳಿದು ಸಾಪುಕಾರನ ಸಂಗ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ. ಸಾಪುಕಾರನ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಮರಳಿ ಬರುವುದು ಎರಡು ರಂಗಿಯ ಆಯ್ದುಯೇ. ಕಥೆಗಾರನು ನೇರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸರಿ ತಪ್ಪಗಳ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. (ಆದರೆ ಕರೆಯನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಬರೆಸಿರುವುದು ಲೇಖಿಕರೆ ತಾನೆ) ಎರಡು ಕುಟುಂಬಗಳು, ಎರಡು ಸಂಸಾರಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗಬಾರದು ಎಂಬ ಕಾಳಜಿ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಸಾವುಕಾರನು ಮದುವೆಯಾದ ಹೇಳಿನ್ನು ಯಾಮಾರಿಸಿ ಕರೆತಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ವಿವಾದವಿದೆ. ಗಂಡನ ವರ್ತನೆ ಮಿತಿ ಮೀರಿದರು ಅದನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು ಏನು ಮಾಡಲಾರದೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಬಡವನ ಗುಡಿಸಲಿನ ಹೆಣ್ಣಿಗಿರುವಪ್ಪು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಆಯ್ದು ಉಳ್ಳವರ ಹೇಳುಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ತೋ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ತೋ ಆಯ್ದು ಎಂಬವು ಹಾಗೆ ಏಕರೂಪಿ ಅಲ್ಲ. ಲಿಂಗಾತೀತ ನೈತಿಕತೆ, ವರ್ಗಾತೀತ ನೈತಿಕತೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಕೂಡ.

ವೆಂಕಟಿಗಿನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆತನ, ಮಯಾದೆ ಕುರಿತ ಆರಿವಿದೆ. ರಂಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನು ಏನೂ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಂಗಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಕೂಗಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಇವನೆ “ಮನೆಯ ಸೂಸೆಯ ಮಾತು, ಕೂಗಿದಪ್ಪು ನಮ್ಮ ಮಯಾದೆಯೇ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಬಾಳಿದರೆ ಜೆನ್ನಾಗಿತ್ತು, ಬಾಳಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನಿರೋಣ”⁴ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ ಹಾಗು ಅತ್ಯೇ ಬೇರೆಯ ಮದುವೆ ಆಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಯಾರ ಮಾತಿಗು ಕಿವಿಗೊಡದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಿಗಿನಿಗೆ ಬೇಸರವಿದೆ, ಕೋಪವಲ್ಲ. “ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕೂಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ನಾನು ಇವಳಿಗೆ ದಿಕ್ಕಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದೇ ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ.” ಎನ್ನುವ ನಿಲುವು ವೆಂಕಟಿಗನದು. ವೆಂಕಟಿಗ ಇಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ್ತ, ಆದರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿ ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೆಂಕಟಿಗ ತಾಳಿದ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ನಿಷ್ಟೆ ಇದೆ. ಏಕಪತ್ತಿ ವ್ಯತೆ ಈತನಿಂದು. ಆದರೆ ಸಾವುಕಾರ ಹಾಗಲ್ಲ. ಸುಂದರವಾದ, ಸಿಕ್ಕು ಹೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ತನಗೆ ಸಾಕು ಅನಿಸುವಪ್ಪು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ದೂರ ತಳ್ಳುವ ವಿಕೃತ ಕಾಮಿಯಾತ. ಆ ಸಾವುಕಾರನಲ್ಲಿಗೆ ವೆಂಕಟ ಹೋದಾಗ ‘ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ತೆರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಬಿಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದವನು ಹೇಳಿದಾಗ, ವೆಂಕಟ ರಂಗಿಯೇ ಈ ಮಾತು ಹೇಳಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸಾರ ಅಧವಾ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಫಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಗಂಡ-ಹಂಡತಿಯರದೆ ಆಗಿರಬೇಕು. ಅನ್ಯರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಂದರ್ಭ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

“ಅವಳ ಸೀರೆ ಅವಳ ಕುಪ್ಪೆ ಅವಳ ಗೊಲಸು, ಅವಳ ಕಡಗ, ಅದನ್ನೇನು ಹೇಳುವುದು? ಬಡವರ ತೊಡವಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಮುಡುಗಿ ಈ ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಾರದು ಎಂಬಂತೆ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕಂಡಜ್ಞ.” ಆಭರಣಗಳು ಹೆಳ್ಳಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ನಂಜಿಕೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ವೆಂಕಟಿಗ ಅಂತಹ ಅಸಹಜ, ಕೃತಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು, ಆದಂಬರವನ್ನು ಒಷ್ಣವಿನಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಿಂತ, ಸಹಜ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸರಳತೆ, ನಾಯಿಯಾದ ದುಡಿಮೆ ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಕರೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ.

ವೆಂಕಟಿಗನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹಿರಿದಾಗಿಸುವ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಈ ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಹೆಂಡತಿಗೆ “ತಿರುಗಿ ನಿನಗೆ ಎಂದೇ ಆಗಲಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರಬೇಕು ಎನ್ನಿಸಿದರೆ ಸಂಕೋಚ ಪಡದೆ ಹೊರಟು ಬಂದುಬಿಡು. ನಾನು ಅದುವರೆಗು ಕಾದಿರುತ್ತೇನೆ,”⁷ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾತು ಅವನ ಉದಾತ್ಮಗಳಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ. ವೆಂಕಟಿಗ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅವನು ದುಭಿಲ ಪಾತ್ರವಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ನಿರೂಪಕನೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಎಲೆಯೆಲ್ಲ ಉದುರಿ ಹೋದರೂ ಕೊಂಬೆ ಕೊಂಬೆಯ ಕೊನಗೆ ಹೂವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಲುವ ದೇವಕಣಿಗೆಯಂತೆ ಆತವಂತ ಸತ್ತ.

ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ವಿಷಟನೆ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ರಂಗಿಯ ಆತ್ಮೋಧವು ಈ ಕರೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಕೆ ಸಾವುಕಾರ ತನ್ನ ಬದುಕಿಗೊಂದು ಹಾರ ಕಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸಾವುಕಾರನ ಹೆಂಡತಿಯಿರಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಯಾಜಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ರಂಗಿ ಜಂಜಲತೆಯಿಂದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವಳಿಲ್ಲ. ಮರಳಿ ವೆಂಕಟಿಗನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು “ನನ್ನ ದೇವರು ತಿರುಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಬದುಕಿಸಿದರೆ ಬದುಕಿಸು, ಸಾಯಿಸಿದರೆ ಸಾಯಿಸು”⁸ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಅನ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಶಾಶ್ವತ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಕೆ ಮರಳಿ ತನ್ನ ಗಂಡನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ವೆಂಕಟಿಗ ಆಗಲು ನಿರ್ಲಿಪ್ತವಾಗೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ‘ಅವಳೇನು ತಿಳಿದ ಹೆಂಗಸಲ್ಲ. ಪಾಪ,’ ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ವೆಂಕಟಿಗನದು. ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಸೈತಿಕತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಗಂಡುಗಳು ನಿರ್ಲಿಪ್ತ, ತಟಸ್ಥ ಧೋರಣ ತಳೆಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ರಂಗಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನು ಸಾವುಕಾರನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಮಗುವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೊ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಅಂಜಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ವೆಂಕಟಿಗನ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು, “ಇದರ ಮೂಗು ನೋಡು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ.”⁹ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ವೆಂಕಟಿಗ ‘ಹೊದು’ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿಯಾದವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಬಂದು ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಮಗುವನ್ನು ತಾಯಿಯೆ ಹೆತ್ತರೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಂದೆಯ ಗುರುತನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡನಿದ್ದರೆ ಬಂದು ಗೌರವ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಗುವನ್ನು ತಂದೆ ಗುರುತಿನ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಿಕೊಡುವುದು ಅಧವಾ ಅದಕ್ಕೆ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಕಾಣಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಆಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ನಮ್ಮ ಕೊಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದೇ ಹೀಗೆ. ಇದನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

“ಮಗು ಯಾರಾದಾದರೇನು? ಬಾಲಗೋಪಾಲ. ಸಾಕಿದವರು ಪುಣ್ಯವಂತರು.”¹⁰ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ವೆಂಕಟಿಗನದು. ಮಗು ತನ್ನದಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವೆಂಕಟಿಗನಿಗು ಗೊತ್ತು, ರಂಗಿಗು ಗೊತ್ತು. ತನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬಂದವಳಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಆದರ್ಥ ವೆಂಕಟಿಗನದು. ಅವನದು ಅಗಾಧವಾದ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ. ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ. ಇಲ್ಲಿ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಕೃತಿಮತೆ ಇಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ರೀತಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸೈತಿಕತೆ. ನಿಜವಾದ ಗಂಡು ಸೈತಿಕತೆ ಇರಬೇಕಾದುದೆ ಹೀಗೆ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಗಂಡು ಸೈತಿಕತೆ ಕೂಡ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವರ್ಗಾತೀತ ಅಲ್ಲ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಕನಿಗೆ ವೆಂಕಟಿಗನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೂ ಮಗುವಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವಾಗ ಮಗು ಯಾರಂತೆ ಇದೆ

ನೋಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕುಶಾಹಲ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರು ತಂದೆಯೆ ಮಾಡದಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನೇಕೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಸುಮೃದ್ಧಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತೆಯ ಹೇರಿಕೆ, ಸಲ್ಲಿದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲ್ಲ. ಉದಾತ್ತ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಇದೆ. ಅಂದರೆ ನಿರೂಪಕ ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರ್ಗದ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ವೆಂಕಟಿಗನ ವರ್ಗದ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಮತ್ತು ಉದಾತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ನಿರೂಪಕ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಲುವಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಮಾಸ್ತಿ ಅವರ ಕಥನ ಮೀಮಾಂಸೆಯು ಹೊದು. ನಿರೂಪಕನನ್ನು ಕೂಡ ಆತ್ಮಹೋಧಕ್ಕೆ ಒಳಗು ಮಾಡುವ ಕಥನದಂತೆ ಈ ಕತೆ ಇದೆ.

ಈ ಕತೆ ರಚನೆಯಾಗಿ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದಿದೆ. ಆದರೂ ನಿರಂತರ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕತೆ ಜರ್ಜ್ ಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಕೊಟುಂಬಿಕತೆ, ಲ್ಯಾಂಗ್ ನಿಷೇಖನ್ನು ಇದು ಕಫಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮತ್ತೆ ಇದು ಓದಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಸಮಾಜ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬದಲಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆ ಇಲ್ಲಿನದು. ವೆಂಕಟಿಗ, ರಂಗಿ, ಸಾವುಕಾರ ಇವರುಗಳ ಮೂಲಕ ಬದುಕಿನ, ಸಮಾಜದ ಅಂತಹ ಬದಲುಗೊಳಬೇಕಾದ ಜಿತ್ರಣವನ್ನು ಈ ಕತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ವೆಂಕಟಿಗನಂಥ ಮನಸ್ಸಿತಿಯವರು ನಮಗೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಗುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಬದುಕಿನ ಪ್ರೀತಿ, ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರೀತಿ, ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು, ಯಾವುದೇ ತಕರಾರಿಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಪ್ರತಿಕ ವೆಂಕಟಿಗ. ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಲ್ಲ; ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬದುಕಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಇದು ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆ ಕೂಡ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳೆಯ ಬೋವನಹಳ್ಳಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಪಾಳು ಮನೆ, ಎಲೆ ಉದುರಿದು ಅರಳಿ ನಗುತ್ತಿರುವ ಕಣಿಗಲೆ ಹೂ ಈ ಕತೆಯ ಒಳಗಿನ ರೂಪಕಗಳು. ಕತೆಯ ಪುದಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆಕಾಶದೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಸ್ವಚಂದವಾಗಿ ಹಾರುವ ಗರುಡಗಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಗಳೇ.

ಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಿರುವುದು ಐಶ್ವರ್ಯವಲ್ಲ; ಸ್ನೇಹಿತೆ, ಪ್ರೀತಿ, ಹೊಂದಾಡಿಕೆ, ನಿಷೇ ಎಂಬ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನೂ; ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಲ್ಯಾಂಗ್ ಚಾಂಚಲ್ಯ ಉಂಟಾದರೂ ಗಂಡಾಗಲಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಲೀ ಲಿಂಗಾತೀತವಾಗಿ ಹೊಂದಾಡಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದಾಂಪತ್ಯ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಒಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಲ್ಯಾಂಗ್ ತಾತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಈ ಕತೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ

ವೆಂಕಟಿಗನ ಹೆಂಡತಿ: ಸಣ್ಣಕರೆಗಳು (ಸಂಪುಟ 2). – ಶ್ರೀನಿವಾಸ, 2011, ಜೀವನಕಾರ್ಯಾಲಯಟ್ಟಿಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

1. ಅದೇ ಪುಟ: 33
2. ಅದೇ ಪುಟ: 34
3. ಅದೇ ಪುಟ: 33
4. ಅದೇ ಪುಟ: 34
5. ಅದೇಪುಟ: 34
6. ಅದೇ ಪುಟ: 35
7. ಪುಟಅದೇ
8. ಅದೇ ಪುಟ: 38
9. ಅದೇ ಪುಟ: 39
10. ಪುಟಅದೇ

ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಒಳಗಿನ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು:

ಆಶಯ, ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆ, ಶೈಲಿ, ಶೀಲ, ಸೀಸ್ಪಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀಆಯ್ಸ್, ಸ್ತ್ರೀಸ್ನೇಹಿತೆ, ಗಂಡುನ್ಯೇತಿಕತೆ, ಗಂಡುಗುರುತು, ಲಿಂಗಾತೀತ ಸ್ನೇಹಿತೆ, ವರ್ಗಾತೀತ ಸ್ನೇಹಿತೆ, ಉದಾತ್ತ ಸ್ನೇಹಿತೆ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತಧೋರಣ, ತಟಸ್ಥಧೋರಣ, ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಉದಾತ್ತ ಲ್ಯಾಂಗ್ ತಾತ್ವಜ್ಞಾನ.